

KUŽIŠ ?!

LIST ZA MLADEŽ - 17. LIPNJA 2016. - BROJ 104-105

IZDVAJAMO:

TEMA:

Šesta generacija
maturirala – 4-5

TEMA:

Kampiranje – 19

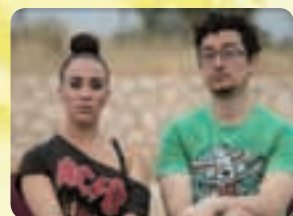
SAVJETI:

Savjeti za buduće
studente – 9

GLAZBA:

SevdahBABY – 21

FOTO MJESECA

Još jedna generacija

KUŽIŠ ?!

List je besplatan

Osnivač:

NIU »Hrvatska riječ«

Nakladnik:

NIU »Hrvatska riječ«
Trg cara Jovana Nenada 15/II
24000 Subotica

Za nakladnika:

Ivan Karan

Urednik izdanja:

Davor Bašić Palković

Suradnici:

Ivana Rudić, Ivan Kovač,
Tomislav Perušić, Nevena Balažević,
Donna Diana Prčić,
Antonija Dević

Lektura:

Zlatko Romić

Korektura:

Mirko Kopunović

Tehnički prijelom:

Thomas Šujić, Jelena Ademi

Fotografije:

Antonija Dević, Vedran Jegić

E-mail:

kuzis07@gmail.com

Web:

www.hrvatskarijec.rs

Tisak:

Sajnos doo Novi Sad

List izlazi uz redovitu potporu
Tajništva za kulturu i javno
informiranje Autonomne
Pokrajine Vojvodine

Donna Diana Prčić

Cvrčci i mravi

Još samo nekoliko dana i stiže. Ljeto. Vrijeme toplih, bezbrižnih mjeseci. Vrijeme odmora.

A je li baš tako svima? Tko je marljivo učio i davao ispite nema brige; poput one priče o cvrčku i mravu, slobodno se može prepustiti trenutcima slobodnog vremena i uživati sve do jeseni. Pun indeks garancija je bezbrižnosti, najbolje nagrade za svakog studenta. Slično je i sa srednjoškolicima: ukoliko se netko »zezao«, sada ga čeka popravni.

Tko nije ispunio sve svoje studentske obveze ljeto dočekuje u manjem ili većem problemu. Ovisno koliko je veliki ispitni dug. Umjesto praznjenja glave slijedi punjenje predmetnom materijom ukoliko se, naravno, propušteno želi nadoknaditi već u sljedećem ispitnom roku. Jer potencijalno gubljenje godine najgora je moguća opcija za svakog studenta/icu.

Između ove dvije, potpuno suprotne, opcije nalazi se mnogo studenata koji će na različite načine, ovisno o svom minulom radu, dočekati nastupajuće ljeto. Već po samom izrazu lica, odnosno potencijalnim tragovima brige i neujednačenog raspoloženja, vrlo lako se može ustvrditi kojoj kategoriji pripada pojedinac student/ica. Ukoliko nije potpuno flegmatičan, pa mu ni loša indeksna situacija ne predstavlja nikakvo opterećenje. No, takvih slučajeva je zbilja malo, jer svatko je više ili manje opterećen osobnim akademskim napretkom.

U kakvoj ste vi situaciji, dragi moji studenti i studentice, vi najbolje znate. Jer mnogi i dalje kriju svoje indekse daleko od očiju javnosti. Bilo kako bilo, želim vam lijepo, zanimljivo i koliko je moguće bezbrižno ljeto. Ljeto u kojem se treba dobro odmoriti (naravno, ukoliko niste uz studije već negdje zaposleni) i prikupiti dovoljno energije za jesenske akademske izazove.

Ljetne ferije stvorene su za tako nešto. Hoćete li ih provesti doma, na moru, planini ili nekoj drugoj destinaciji ovisi o vašim mogućnostima i planovima. Ali, ma gdje bili, imate priliku raditi ono o čemu maštate tijekom cijele godine. Raditi što vam je volja, a ne što vam je određeno.

Ukoliko morate učiti ili raditi, ipak nastojte tijekom srpnja i kolovoza ugrabiti malo vremena za sebe. Trebat će vam. Jer ljeto, nažalost, uvijek tako brzo prođe i onda sve počinje ispočetka.

UČENICI 4. F ODJELA SUBOTIČKE GIMNAZIJE

Šesta generacija maturirala

»**P**rije četiri godine postali ste učenici ove škole, rado se sjećam vaših prvih dana. Zajedno smo utvrđivali temelje vašeg budućeg života. Trudila sam se da u vašim sanjarenjima snovi ne ovlađaju vama, da u vašim maštanjima mašta ne bude cilj, da se suočite s uspjehom i neuspjehom. Da svaki minut bude ispunjen sadržajem koji traje šezdeset sekundi. Ako se već desi da padneš, ustani! Iznova kreni, iznova počni, uporno, mirno,... pođi usprkos svemu!«. Ovim riječima posljednji »čas« započela je razrednica 4. f odjela u subotičkoj gimnaziji »Svetozar Marković« **Jelena Piuković.**

Spremni za izazove

Još jedna generacija maturanata na hrvatskom odjelu u gimnaziji. I to šesta. Mnogi nisu vidjeli budućnost nastave na hrvatskom jeziku u srednjoj školi. A evo nam već šeste generacije s 22 učenika.

»Kada sam ih upoznala, bila sam im samo predmetni profesor. A već iduće godine ih preuzimam kao razrednica«, prišuća se razrednica Jelena Piuković..

»Već na samom početku smo se lijepo slagali, bili su vrijedni, pažljivi i trudili su se oko svojih školskih obveza. Trebalo je truda i vremena da izgradimo povjerenje i uspostavimo harmoniju u komunikaciji.

Mislim da smo u tome uspjeli. Oni odlaze iz škole kao mladi, obrazovani ljudi spremni za neke nove izazove u životu. Puno toga su stekli tokom ove četiri godine školovanja, ali oni toga još nisu svjesni. Ponosna sam na njih, jer su mnogima dali primjer kako treba funkcionirati jedan odjel kao obitelj. Da se vole, cijene i pomažu. Mnogo toga oni nose iz svojih domova i to se prenosi i na atmosferu u odjelu.«

Lijepe uspomene, dio nas

Na završnoj priredbi u školi u ime maturanata na hrvatskom jeziku obratila se

učenica 4. f **Sara Dulić**, koja je ujedno i dobitnica »Vukove« diplome:

»Odlazimo u drugačije sutra. Ostavljamo lijepe uspomene, dio nas. Jednom kada se budemo osvrnuli, shvatit ćemo da je vrijedilo sve. Svaka muka, teška riječ

bit će zaboravljena. Najdivnije je što su se među zidovima ove velelepne građevine razvila neka nova prijateljstva, nove ljubavi koja će trajati vjerujte mi, daviijeka. Naučili smo se ponašati kao ljudi, žrtvovati za druge, praštati. Naučili ste nas živjeti. Ali nešto morate znati... ovo nisu bile najbolje 4 godine vaših života, najljepše godine tek slijede. I kad se za 5 pa i za 10 godina ponovno nađemo na istom ovom mjestu, želim da se smijemo novim avanturama, radujemo još boljim uspjesima. Život je čudo! – rekla bi naša razredna.«

Dojmovi učenika

Patricija Merković: »Drago mi je što ću uvijek, kada me netko pita koju sam školu završila, reći s ponosom – gimnazi-

ju. U početku mi je bilo teško priviknuti se na puno obveza, ali vremenom sam navikla na rad. Zadovoljna sam i profesorima i društvom. Nije mi žao što sam nekad zbog učenja morala propustiti neki zanimljiviji sadržaj. Iz ove škole nosim mnogo znanja i uspomena. Nastava na

hrvatskom je veoma zanimljiva. Profesori jako vole doći u čuvena 'f' odjeljenja, jer su kod nas uvijek opušteniji, bez tenzija i sve odradimo s lakoćom. Da me netko pita što bi upisala da si sad mali maturant, bez predomišljanja kažem opći smjer u gimnaziji. Osmacima bih poručila da gimnazija nije onakva kakom je obično opisuju. Treba učiti i truditi se, ali profesori su jako razumni i dobri i ne samo da možete puno naučiti od njih, nego će vam pomoći u svakoj situaciji. Gimnazija nije strašna i nije ju teško završiti. U njoj ćete steći radne navike i dobit ćete odličnu osnovu za fakultet.«

Katarina Skenderović: »Mogu reći da mi je ove četiri godine prebrzo prošlo. Kada bih mogla, opet bih se voljela vratiti na početak, iako je to nemoguće. Kao razred smo povezani i teško mi je još prihvatiti da nećemo više svaki dan sjediti zajedno u učionici, ali nadam se da ćemo se nastaviti družiti. I u osnovnoj školi sam slušala nastavu na hrvatskom jeziku, pa mi nije

bilo problem nastaviti to i u gimnaziji, a i željela sam. Ako netko nije slušao nastavu na hrvatskom jeziku, nema se čega plašiti jer nije teško. Samo treba volje i vremena. Svi koji se dvoume ili plaše gimnazije, ne bi trebali. Svaka škola ima svoje zahtjeve pa tako i gimnazija nosi sa sobom svoju težinu koja se upornošću da svladati. Svakako treba ustrajati u svojim ciljevima do kraja.«

A profesorica Jelena Piuković ovo poručuje novim generacijama: »Mnogi se još uvijek dvoume žele li upisati nastavu na hrvatskome jeziku. Svatko ima pravo izbora i to poštujem. Međutim, svakako bih preporučila da se upišu u hrvatske odjele. Nastava je kvalitetna, profesori stručni, okruženje u kojem odrastaju je neprocjenjivo. Mnoge zajedničke trenutke provode i van škole. Ne zaboravljaju se blagdani, tradicijski običaji. Mnogi od njih postižu lijepe i zapažene rezultate na mnogim razinama natjecanja, literarnim natjecanjima. Uključeni su u školski tamburaški orkestar koji ima svoje zapažene nastupe u školi i inozemstvu. Prisutni su na svim dešavanjima u školi. Gimnazija je mjesto za svakoga učenika koji je željan znanja. Ona promovira ljudske vrijednosti u toleranciji i prihvaćanju drugih.«

Antonija Dević

OD NAŠEG ZADARSKOG DOPISNIKA

Hrvatska (studentska) zbilja

Hrvatska studentska zbilja odraz je sveopćeg stanja u toj zemlji. Teško je zanemariti sveprisutno nezadovoljstvo hrvatskih studenata bolonjskim procesom i samom provedbom »bolonjizacije« gdje studenti smatraju da tijekom svog studiranja nisu stekli potrebna znanja za obavljanje posla za koji su se školovali. Ako se to prenese na makrorazinu, tj. na razinu države, može se primijetiti kako neodgovarajuće obrazovanje ide u prilog

va« gdje sve više mladih studenata s diplomom u ruci odlazi u inozemstvo u potrazi za boljim životom.

Ravnodušnost ili bijeg?

Hrvatski student kao takav ne vidi budućnost u zemlji u kojoj se ekonomski »boom« događa samo tijekom turističke sezone, gdje jedino ljeti dolazi do rasta zaposlenosti i to uglavnom na obalnim

napredak. Gdje su nestali reformatori, inovatori i pobunjenici iz studentskog miljea?

Mogućnost promjene?

Hrvatski student odmahuje rukom na postojeće stanje kao da ga se ono ne tiče i kao da nema mogućnosti utjecati na promjene. Isto je i s prosječnim hrvatskim radnikom koji u stanju bespomoćnosti prihvaća hrvatsku stvarnost bez imalo vjere u vlastito djelovanje i mogućnost promjene. Događa se domino efekt, gdje neodgovarajuće fakultetsko obrazovanje upravljano bolonjskim procesom koji je, prema riječima mnogih studenata proveden napola, proizvodi loš ekspertni kadar, bilo na području društvenih i humanističkih znanosti, jezika ili stručnih studija. Osrednje fakultetsko obrazovanje u vladavini ere Bolonje prati i visoka nezaposlenost gdje hrvatski obrazovni sustav visokog školstva svojim »štancanjem« diplomadovodi do stanja beznađa. Previše magistara u ruci s diplomom, a premalo radnih mjesta. Događa se da se svi ograđuju od problema, šutke nezadovoljni postojećom hrvatskom zbiljom.

Hrvatskim studentima, kao i hrvatskim građanima nedostaje aktivizma. Hrvatski studenti više nisu maštoviti inovatori spremni na društvene pokrete. Bolonjizacija je proizvela poslušne kmetove koji ne iskaču izvan okvira sigurnosti i prosječnosti, a reputacija studiranja je ostala u vremenu kad smo imali tri programa na TV-u.

Mali smo narod velikog srca, s jedne strane pasivni, ili s druge strane, impulzivni u donošenju odluka o napuštanju vlastite države bez imalo nade i povjerenja u kolektivno djelovanje malog čovjeka (studenta). Studenti se ne žele boriti za bolje uvjete studiranja, hrvatski građani za bolje uvjete u državi. Jedni tuguju za »boljim prošlim vremenima«, drugi lijeno blate sustav, a treći bježe glavom bez obzira. Hrvatska zbilja je i studentska zbilja. Studenti države Hrvatske, ujedinite se!

Vedran Horvacki

FOTO: wikimedia.org

trenutačnoj ekonomskoj situaciji i nezaposlenosti u Hrvatskoj. Umjesto da studenti budu kvalitetno potkovani znanjem i vještinama tijekom svog fakultetskog obrazovanja, hrvatski student je sada nuspojava hrvatske stvarnosti. Sve to ukazuje na tromost i inerciju hrvatskih studenata koji, obeshrabreni trenutačnim ekonomskim stanjem u državi, nisu u mogućnosti s diplomom magistra pronaći posao u struci. S druge strane, događa se »odljev mozgo-

područjima. Nije nepoznanica da velik broj ljudi, pa i studenata u državi izražava žal za prošlim vremenima »kada se bolje živjelo«. Takvo stanje se reflektira na studentski standard i na samu kvalitetu obrazovanja. Hrvatski student sada odlazi u dvije krajnosti – potpunu ravnodušnost, odnosno »status quo« bez ikakve želje za promjenom do bijega, gdje prosječan hrvatski student ne vidi razlog zašto bi ostao u državi koja mu ne daje šansu za

MLADI U NEVLADINIM UDRUGAMA (NVO)

Tko se boji volontiranja još

Danas kada prođemo ulicom možemo vidjeti puno mladih osoba spuštene glave u svoje mobitele ili sa slušalicama u ušima. Čini se kao da se mnogi od njih ne obaziru na ono što se događa doslovce oko njih, a kamoli u svijetu. Postavlja se pitanje bavi li se današnja mladež ičim drugim pored onih obveza koje su neizbježne, poput studija ili posla? Jesu li spremni izdvojiti malo od svog vremena kako bi pomogli svojoj zajednici? Ima li zainteresiranih još za bilo kakvu vr-

ima, hajmo reći, »na izvoz«. Svaka ima svoj program i svrhu. Neke se bave ljudskim pravima općenito, dok se druge zanimaju pravima nacionalnih manjina. Mnoge se bave i zaštitom i promicanjem prava građana drugačije seksualne orijentacije. Druge su, pak, ekoloških usmjerenja, radeći na zaštiti životnog okoliša. Ima i onih koje su izravnije uključene u trenutna događanja na političkoj sceni, zalažući se za poboljšanje stanja u društvu, te pomirenju sa susjedima, što je od iznimnog značaja za regiju.

da? Thanks but no thanks. »Nema pomoći ovoj mladeži danas«, već se čuje iz daljine. No, stanite malo. Mladi su već uključeni! Štoviše, iznenađujući je broj članova ispod 30 koji su aktivni po raznim organizacijama diljem Srbije, pa i Hrvatske. Što se više naše društvo sve odlučnije otvara k ostatku kontinenta, to je veći broj ovakvih organizacija diljem regije. Studenata je najviše, jer se kroz svoje obrazovanje bolje upoznaju s problemima današnjice, što ih na kraju jednostavno »tjera« da se prihvate njihovog rješavanja.

Imate li ideju?

Tako se mladi, napose u Beogradu, danas sve više priključuju NVO kao što su Građanske inicijative, koja je i jedan od organizatora ovogodišnjeg festivala »Mirëdita, dobar dan!«, u sklopu »Dana Prištine«, zatim Autonomni ženski centar, koji se bori za prava žena, Žene u crnom koje su nastale kao antiratna organizacija devedesetih, Civil rights defenders, Inicijativa mladih za ljudska prava, Savez antifašista Srbije, Mladi istraživači Srbije,

stu humanitarnog rada, ili, »God forbid«, političkog aktivizma?

Te kritike najčešće se čuju od starijih naraštaja kojima je neshvatljivo kada vide mlade koji svoje slobodno vrijeme trače na facebook, televizijske serije ili pijanke po klubovima svaku treću večer. Ljeto koje nam stiže moglo bi se iskoristiti na puno bolji način.

Nagrada je višestruka

Ne bi bilo točno reći da se nitko od mladih ne bavi stvarima koje se ne tiču samo njih, već i cijelog društva u kojem žive. Sa sigurnošću možemo reći i da ima onih koji bi se tek željeli aktivirati, a za to ima dosta mogućnosti. One se mogu tražiti u tzv. NVO ili nevladinim organizacijama/udrugama (često se koristi i engleski izraz NGO – non-government organizations). Njih doista

Pogrešan pristup ovakvom aktivizmu jest pitati isprva za iznos plaće. Ovo ne radite za sebe, već za druge. Samim tim uspjeh ćete se izgraditi kao ličnost i obogatiti za neopisivo vrijedna iskustva. Prema tome, čineći nešto za druge vratit će vam se višestruko. Neke od ovih organizacija će vas nakon nekog vremena možda i nagraditi za vaš trud i doprinos. Zvuči porazno,

a u Hrvatskoj Centar za žene žrtve rata - ROSA, Ženska mreža Hrvatske, Udruga slobodarskih aktivista, te mnoge druge koje zajedno pružaju široki spektar aktivnosti s raznim ciljevima i projektima pomoću kojih se oni postižu. Budućnost je na onima s novim idejama, a NVO su savršeno mjesto za primjenu istih.

Tomislav Perušić

STUDENSKI KUTAK

Lijepo je reći »počinje raspust«

U skoro se bliži kraj ljetnog ispitnog roka i studenti, srećom, imaju više rokova za polaganje ispita pa zbog toga »raspust za studente« baš i nije odgovarajući naziv za razdoblje između rokova, ali lijepo je reći: »Počinje raspust«. Za neke studente raspust baš i nije idealan, jer za mjesec dana moraš opet spremati ispite, misleći na prosjek ili uvjet za budžet koji još nemaš, a od kojeg ti ovisi mnogo toga.

Baš zbog tih negativnih misli i opterećenja koje nekada fakultet stvara, dobrodošao je svaki raspust iliti odmor, koliko god trajao. Mnogi mu se raduju, jer idu kući gdje će provoditi više vremena sa svojom obitelji i prijateljima od kojih su razdvojeni zbog studiranja. Samim tim tu je i mamina fina hrana i neka vrsta opuštenosti kad si u svome. Velika radost postoji kod studenata koji već imaju isplanirano putovanje ili posao koji će im osigurati džeparac za ludovanja i mnoge druge planove. S druge strane, malo žališ što odlaziš iz grada u kom studiraš jer će ti nedostajati kolege i kolegice s kojima si navikao provoditi dane uz vaše šale, kukanje i navike. Nedostaje i ona sloboda koju kod kuće često baš i nemaš, ali ne žališ previše jer znaš da te taj grad, soba, prijatelji i sloboda čekaju za koji mjesec kada se studentske avanture nastavljaju.

Lipanjka »muka«

U lipnju studenti uglavnom samo uče, da li u parku, čitaonici, sobi, nije bitno, ali svi znaju da dijele istu muku i da trenutno nemaju dovoljno vremena za sve ono što bi u stvari željeli raditi. Pa kad se taj trud isplati i ispit položi, nađe se vrijeme za druženje ili po koju čašicu i pivo s onima koji su s tobom dane trošili na isti način. I tek ponekad pomisliš: »Čovječe, kako proleti godina! Sad će raspust...« I nastaviš dalje. Na ulici slučajno naletiš na prijatelje koje možda nećeš vidjeti dva mjeseca, pa obećavate jedno drugom da se obavezno morate vidjeti pre odlaska. »Heej, pa gdje si ti?«, »Hej, evo idem u čitaonu, kad ćeš doma?«, »Za dva tjedna, brate, moramo se vidjeti dok ne odem...«, »Joj moramo, nemoj da si otišao.. Ajde u ponedjeljak??«, »A ne mogu, imam ispit u utorak, ajde u srijedu?«, »A ne mogu, ja imam u četvrtak...ajde čut ćemo se!«, »Ajde, ajde važi, čujemo se!« I najčešće ostane na tome. Ukoliko se ne desi neki slučajan susret nakon položenog ispita gdje se stare uspomene uglavnom samo obnove. Tu su i mnogi pozivi i obećanja bližih prijatelja s fakulteta, pa se rastajemo u nadi da ćemo ove godine to stvarno realizirati i time stvoriti nove doživljaje vrijedne pamćenja. Zagrljaji traju duže, osmjesi su nekako čudni dok se gledamo i pitamo što ćemo jedno drugom prepričavati za otprilike dva mjeseca.

Popunjenost indeksa

Profesori uglavnom požele lijep odmor i provod na raspustu, iako to studenti koji su pali ispit mogu shvatiti ironično. Poneke ispisane skripte se bacaju nakon položenog ispita, a razlozi su mnogi: neke zbog radosti, ali i muke koje su te skripte prouzrokovale tijekom ispitnog roka pa se stvori neko olakšanje i osjećaj da si nešto stvarno postigao. Cilj mnogih studenata se nalazi u crvenoj knjižici. Ta crvena knjižica sadrži sve tajne i rezultate našeg truda, muke i uspjeha, a zove se indeks. Jedini cilj je da je indeks popunjeniji nego što je bio prije lipnja, jer nade i vremena ima još (studentski prevedeno: ima još rokova).

Jedne krasne večeri, šetam zelenim novosadskim kejom koji vrvi od djece i njihove graje. Posvuda su ljudi koji trče i treniraju, da li zbog zdravlja ili linije, nije ni bitno, jer je vrijeme kao stvoreno za to. Dok most svijetli, Petrovaradinska tvrđava se nesebično diči svojom ljepotom i posebnosti koja je krasi. Posebni su i moji prijatelji koji lagano hodaju kraj mene, kroz smijeh prepričavajući ovogodišnje najzanimljivije zgode. Pamtim taj smijeh dok pričamo o planovima za ljeto.

»Vidimo se, mala, na ljeto. Dođi mi u Trebinje pa idemo zajedno u Dubrovnik!«

»Dogovoreno!«

Kristina Ivković Ivandekić

Tri savjeta za buduće studente

Razdoblje između proljetnog buđenja i ljetnog odmora prepun je prekretnica i odluka za maturante. Vrijeme je to u kojem se neka poglavlja života zatvaraju dok druga, poput prijemnih ispita i nastupajućeg studentskog života, nestrpljivo poviru iza ugla. Teško je povjerovati da je već desetljeće prošlo od kada sam i sam s uzbuđenjem prošao kroz to razdoblje. Moje je iskustvo vezano za društvene znanosti, te je moguće da ovi savjeti neće imati smisla za nekoga zainteresiranog za biokemiju ili muzičku akademiju. Ipak, imao sam u vidu neka opća mjesta koja bi mogla biti korisna svim studentima. Kao što to obično biva, ovo su smjernice koje bih volio da sam temeljitije primjenio za vrijeme studija.

1. Razvijaj vještine i znanja koja je teško steći van fakulteta

Osim teorije, valja obratiti pozornost i na tehničke vještine i znanja. Pod tehničkim vještinama mislim na specijalizirano znanje koje je teško usvojiti samostalno. Ovo je široka kategorija pod koju možemo svrstati statistiku, etnografiju, pravo ili računovodstvo. To su polja u kojima vam je potreban iskusan vodič i obveza provjere znanja na ispitu kako biste prošli kroz gustu šumu materije koju treba svladati.

Ako ste zainteresirani za pravo, javnu upravu, poduzetništvo, ekonomiju ili medicinu – zapravo bilo koju profesiju – predlažem barem dva semestra statistike. Brojčani podaci predstavljaju sve veći dio posla u ovim poljima, a statistika je jezik koji vam je potreban kako biste ih razumjeli.

Čak i ako vam ne bude od izravne koristi na poslu, statistika je korisna vještina ako želite razumjeti vijesti ili različita medicinska ili društvena istraživanja koja vam mogu pomoći pri životnim odabirima. Razumijevanje statistike će vam također pokazati koliko se često ona zloupotrebljava za iskrivljivanje stvarnosti.

2. Razvijaj umijeće pisanja

Biti pismen i znati pisati nisu ista stvar. Artikulacija kompleksnih ideja kroz kratke, razumljive i jednostavne rečenice je vještina koja će vam biti potrebna koju god karijeru izabrali.

Ukoliko se i ne pronađete u profesiji u kojoj je umijeće pisanja primarno, sve dok nam ne ugrade mikročipove u mozgove (što i nije u dalekoj budućnosti) pisanje elektronske pošte će i dalje biti osnovni način stupanja u vezu s vašim nadređenima, kolegama, prijateljima i klijentima.

Kako razviti umijeće pisanja? Najkraće rečeno: kroz praksu. Poput drugih

3. Preispituj sebe i svijet oko sebe

Nemojte se plašiti dovesti vlastite stavove i mišljenja u pitanje. Osobno znam da sam napredovao kada uzmem tekst koji sam napisao prije godinu dana i nađem dva ili tri manjka (i jedan ili dva viška). Znak da napredujem je i kada uvidim da se moje mišljenje promijenilo, jer su se činjenice kojima baratam promijenile. Još bolji pokazatelj napretka je kada spoznam da je nekolicina novih ideja preobrazila moje razumijevanje svijeta, No, kako vrijeme prolazi, postaje teže iznenaditi samog sebe i stubokom promijeniti svjetonazor, iako je svijet prepun novih činjenica.

vještina, i pisanje može zadržati kao što se može i uglačati. Oprobajte se u različitim žanrovima pisanja poput poezije, proze, novinarstva, bloga, stručnog, tehničko-administrativnog itd. Bitno je razumjeti kontekst i publiku kojoj je određeno štivo namijenjeno. Predmeti poput akademskog pisanja su odličan početak na koji se mogu nadovezati drugi specijalizirani tečajevi pisanja. Postoje i brojne knjige namijenjene razvijanju ovog umijeća. Kojeg god žanra, pisanje će vas pratiti kroz život. **Zato nije loše osvrnuti se na napisano u protekloj godini i uvidjeti u čemu smo bolji i gdje se još možemo popraviti.**

Oprobano efikasan način usvajanja novih informacija i ideja je čitanje knjiga i časopisa, napose van užeg stručnog usmjerenja. Ipak, svijet se najbolje upoznaje kroz vlastito iskustvo. Zato se trudite kvalitetno provesti vrijeme na raznim mjestima, okruženjima i ljudima. Honorarni posao, volontiranje u humanitarnim organizacijama, sudjelovanje u međunarodnim studentskim udrugama, stručna praksa ili semestar na sveučilištu u inozemstvu samo su neki od načina na koji možete proširiti svoje vidike i dovesti u pitanje vlastite stavove o životu.

Marko Balažević

FONDACIJA ZA OMLADINSKU KULTURU I STVARALAŠTVO »DANILO KIŠ« IZ SUBOTICE

Pazite na kulturu, kultura pazi na vas

Fondacija za omladinsku kulturu i stvaralaštvo »Danilo Kiš« iz Subotice pokrenula je projekt »Pazite na kulturu, kultura pazi na vas«. Cilj projekta je kulturno i umjetničko stvaralaštvo približiti široj publici organizirajući kulturne događaje na za to manje formalnim mjestima. Projekt je započeo 25. svibnja, koncertom subotičke multiinstrumentalistkinje i profesorice glazbe **Jasne Jovičević** (na spacedrumu) u busu na liniji 16, a povodom 11. rođendana Fondacije.

Ovim se projektom nastoje promovirati subotički umjetnici, a cilj je i potaknuti mlade na umjetničko stvaralaštvo, kao i »oplemeniti« svakodnevnicu Subotičana.

o procesu stvaranja, umjetničkoj školi, tehnikama i inspiraciji, što će možda zaraziti i nekog novog mladog stvaraoca«, kaže **Ana Patračić** iz Fondacije »Danilo Kiš«.

»Van zidova« fondacije

Projekt će se provoditi na različitim gradskim lokacijama na otvorenom, pošto je »outdoor« scenografija trenutno u svojoj punoj ljepoti i taj spoj prirode i kulture je uvijek nekako magičan i neodoljiv, dodaje ona.

»Ovo nije prvi puta da organiziramo programe 'van zidova' Omladinskog kluba 'Skladište'. Brojni su projekti

»Tako je i ovaj projekt dio tog šireg plana Fondacije. Kultura je obostran proces u kom djeluju s jedne strane umjetnički stvaraoci i producenti kulture, a s druge – njihova publika, konzumenti kulture od kojih se u skladu s novijim, suvremenim trendovima kreiranja multimedijalnih i interaktivnih kulturnih proizvoda sve više očekuje da budu i aktivni sudionici u kulturi. To ovu oblast čini još zanimljivijom, odličnom podlogom za edukaciju njezinih

Wooden Ambulance

Jasna Jovičević

Svirke u busu

U sklopu projekta nedavno je u busu na liniji 6, koja ide od Malog Bajmoka do Palića, koncert održao subotički americana bend »Wooden Ambulance«, predvođen zanimljivim kantautorom **Goranom Grubišićem**.

»Osim akustičnih koncerata u autobusima Javno-komunalnog poduzeća 'Subotica-trans', koji je i partner na projektu, početkom lipnja započinjemo i drugi dio kampanje kada će subotički umjetnici mlađe generacije svojim radovima oplemeniti prostore subotičkih osnovnih i srednjih škola i na taj način mladima približiti likovnu umjetnost, kao i sam proces nastanka jednog umjetničkog dela. U toku rada učenići će imati priliku i pričati s umjetnikom

koje smo realizirali vani i to je uvijek dobar način da u njih 'uvučemo' i neke druge, nove, 'slučajne prolaznike' u kulturu, koji zatim odluče i tu ostati. Potvrdili su to i dosadašnja dva koncerta u autobusima. Jednostavno, cilj ovog projekta je to obostrano približavanje – kulture ljudima i ljudi kulturi«, pojašnjava naša sugovornica.

Obostran proces

Misija Fondacija »Danilo Kiš« je da njeuguje kulturu i potiče umjetničko stvaralaštvo, posebice mladih lokalnih autora. I to ne samo »klasičnu«, već i kulturu življenja, ponašanja i komuniciranja, kritičkog promišljanja, putovanja...

aktera, kao i osobni razvoj. Zato smo se i odlučili da naziv projekta bude 'Pazite na kulturu, kultura pazi na vas', aludirajući na čuveni stih kultnog jugoslavenskog new wave benda 'Šarla Akrobate', a koji glasi: 'Pazite na decu, deca paze na vas', gdje oba prilično glasno i jasno govore u prilog ovakvim i sličnim naporima«, kaže na kraju razgovora Ana Patračić.

Najave novih događaja u sklopu ovog, ali i drugih njihovih projekata možete pratiti na facebook profilu Fondacije »Danilo Kiš«.

Pavle Menalo

CENTAR ZA KUTURU I OBRAZOVANJE U SONTI

Pomjeramo granice i istražujemo mogućnosti mladih

Centar za kuturu i obrazovanje u Sonti otvoren je prošloga ljeta, a njihove prostorije nalaze se u centru sela. Vodi ga nastavnik **Nikola Dobrijević**, koji za »Kužiš?!« govori o njihovim dosadašnjim i budućim projektima.

KUŽIŠ?!: Koji Vam je i kakav bio prvi kontakt s mladima u Sonti?

Kada sam se zaposlio u Sonti, primijetio sam potencijal mladih. Bili su zainteresirani za glumu, u čemu su bili veoma dobri. Počeo sam na tjednoj bazi držati dramske radionice na kojima smo uvijek pokušavali sami smisliti predstavu, što je izrodilo sedam autorskih predstava, od kojih su šest originalni dramski tekstovi dok za jednu uopće nemamo tekst. Nekada smo svjesno žrtvovali neke stvari, što se također sviđalo publici, ali naravno bilo je i neuspjeha. Ali, smatram da je to krucijalno za razvijanje svake dramske trupe. Danas i dalje nastavljamo sami praviti predstave i htio bih istaknuti da sve to radimo zajedno, odnosno svačije ideje se uvažavaju što je rezultiralo nekim stvarno odličnim ostvarenjima.

KUŽIŠ?!: Kako ste od dramske sekcije evoluirali u organizaciju?

Tijekom rada s mladima u Sonti primijetio sam njihovu talentiranost i zainteresiranost za ostale aktivnosti, što je zahtijevalo neku organizaciju ovog tipa gdje su svi jednaki bez obzira na godine, gdje imaju slobodu i gdje ih nitko ne koči. Imali smo tu pomoć drugih organizacija kao što je Somborski edukativni centar, koji nas je uvijek usmjeravao. Pomoć je također stigla i od fondacije »Trag« na čiji smo natječaj poslali projekt prvi put i dobili smo sredstva potrebna za osnivanje ove organizacije. Taj projekt pod nazivom »Mjesto gdje ću živjeti i raditi« nam je pomogao da opremimo prostorije koje smo dobili u centru sela. Ja sam znao, i znam, da se ništa ne može razviti preko noći i zato sam morao imati dobru viziju i

Nikola Dobrijević

trebalo je planirati na duge staze, što i danas radimo. U početku je odziv ljudi bio slab. Većinom zato što su ovakve organizacije rijetke. Shvatio sam da je potreban mali broj ljudi koji će uložiti dosta truda, znanja i mašte u funkcioniranje ovakve organizacije i tada je sve ostvarivo.

KUŽIŠ?!: Koji je bio cilj rada organizacije u početku i je li se mijenjao?

Cilj se nije mijenjao, a on je poboljšavanje rada javnih institucija. Mi se bavimo svim čega nema u formalnom obrazo-

Trudimo se da ukažemo na postojanje raznih natječajna na koje mogu slati svoje projekte. Također, pokušavamo i aktivirati mlade tako što organiziramo druženja i susrete na kojima oni razmjenjuju svoja mišljenja i stavove o određenim temama. Mladima često nešto smeta u njihovoj okolini i mi ih saslušamo i zajedno nađemo način na koji ćemo to riješiti. Glavna djelatnost nam je ostala dramska umjetnost u koju ulažemo puno vremena, ali ne bez rezultata.

KUŽIŠ?!: Čime se trenutno bavite i što možemo očekivati u budućnosti?

Ovih smo dana veoma zauzeti, iako smo zaposlili tri radnice, od kojih je jedna školovani pedagog. Ona će držati radionice za pomoć djeci u učenju. Realizirali smo »Tjedan kazališta«. Naši mladi sami pripremaju neke radionice za djecu. S tim istim mladima redovno držimo sastanke i razgovaramo o stvarima koje treba riješiti.

vanju. Mi pokušavamo ujediniti ljude iz naše sredine i pokušavamo im pokazati da oni mogu promijeniti nešto i da uvedemo dobru stranu XXI. stoljeća u zastarelu sredinu. Promoviramo toleranciju i razumijevanje među ljudima, čega fali.

Očekujem da ćemo u budućnosti biti veoma stara organizacija, da će ovo zaživjeti i značiti nešto, i to ne samo u selu nego i šire.

Stefan Klecin

Zayn

NAJBOLJI ALBUMI POPULARNE GLAZBE: TRAFFIC – »TRAFFIC« (1968.)

Progresivni folk jazz s Otoka

Problem vjerovatno najbitnijeg progresivnog-folk-jazz sastava s Otoka »Traffic« bio je poput tolikih onih u povijesti rocka: u pitanju je vječno rivalstvo između članova skupine. Bili su to »Mozart« iz Birminghama, **Steve Winwood** (vokal, klavijature, gitara) i druga ako ne i prva kreativno-stvaralačka ličnost u skupini, **Dave Mason** (vokal, gitara, bas-gitara, sitar, melotron), koji je skupini osigurao prvo mjesto na »Billboardu« hitom »Hole in My Shoe«, nakon Winwoodovih »Paper Sun« (3. mjesto) i »Here We Go Round the Mullberry Bush«.

U biti su u skupini postojale dvije struje. Spomenuti Winwood, te pokojni flautist i saksofonist **Chris Wood** i glavni tekstopisac skupine, također, na žalost pokojni bubnjar i pjevač **Jim Capaldi**, koji su strijemili k improvizativnoj glazbi, i Dave Mason, koji je pisao pjevljive i koncizne skladbe, i po kasnijim riječima Stevea Winwooda, ulazio u studio i bacao komponiranu pjesmu na stol s komentarom »Hajde, otpratite me u ovoj...«. Prvi album skupine »Mr. Fantasy« sadržavao je niz Masonovih sitarsko-melotronske skladbi, koje je međutim zasijenila epska naslovna skladba ostatka ekipe (Winwood, Wood, Capaldi) u kojoj je Mason svirao bas-gitaru i usnu harmoniku.

Odmah po izlasku LP-a, Mason napušta grupu da bi se vratio na epohalni drugi album »Traffic«, o kojem je riječ, ne bi li skladao vjerovatno najglasovitiju pjesmu žanra »Feelin Allright« koja je postala veliki hit u izvođenju pokojnog **Joe Cocker**a. Mason je ostavio u baštinu svom sastavu još nekoliko bisera: »You Can All Join In«, »Vagabound Virgin« te »Means To An End« i od ovog albuma načinili klasik žanra. Nakon ovog odlaska priključio se grupi na američkoj turneji iste, koja je objavljena pod imenom »Welcome To The Canteen«, s pojačanjima u vidu ritam-sekcije: pokojni **Rick Greach** (bas), **Jim Gordon** (bubnjevi) i **Rep Kwaaky Bach** (perkusije), na kojima se izdvajaju Winwoodova balada »40.000 Headmen« briljantna Masonova »Sad And Deep As You«, kao i rock-blues klasik »Shouldn't Have Took More Than You Gave«. Bend »Traffic« je veoma zanimljiv, a njihov istoimeni album »Traffic« na najbolji način prezentira ono zbog čega su ušli u povijest svjetske rock glazbe. Topla preporuka!

Robert Tilly

SUPERMAN

IVAN VUČETIĆ (1858. – 1925.)

Izumitelj identifikacije pomoću otiska prsta

Filmske scene u kojima policijski detektivi otkrivaju počinitelje kaznenih djela pomoću otisaka prstiju toliko su česte da ih se već i Hollywood zasitio. O detektivskim romanima da i ne pričamo. Ali, vjerojatno mnogi ne znaju kako je taj izum – da se krivac traži i pronalazi po otisku prsta – a koji je unio revoluciju u policijske potrage svugdje u svijetu, djelo osobe koja je »naše gore list«.

Naime, daktiloskopiju, odnosno disciplinu kriminalističke tehnike koja proučava papilarne linije formirane u raznim oblicima na jagodicama i člancima prstiju, dlanovima i stopalima u cilju identifikacije, dokazivanja identiteta živih i mrtvih osoba, kao i počinitelja kaznenih djela na temelju ostavljenih tragova papilarnih linija, izumio je **Ivan Vučetić**, hrvatski izumitelj.

Daktiloskopija je sigurna, jednostavna i najraširenija metoda za utvrđivanje identiteta. Riječ je nastala od grčke riječi *dactilo* (prst) i latinske riječi *scopein* (gledati).

Papilarne linije nastaju kao posljedica izlučivanja znoja kroz pore koje se nalaze na papilarnim linijama. To su linije-crte na jagodicama i člancima prstiju, dlanovima i stopalima, a sadržavaju anatomske karakteristike, tj. sitne detalje. Osnovna svojstva papilarnih linija su indi-

vidualnost, trajnost i nepromjenjivost, dok su osnovni oblici papilarnih linija uzorak luka, uzorak kruga, uzorak zamke.

Rodonačelnik daktiloskopije Ivan Vučetić rođen je 1858. godine u Hvaru, ali je 1884. emigrirao u Argentinu, te je poznat i kao **Juan Vucetich Kovacevich**. Četiri godine po dolasku u Argentinu, kao argentinski državljanin stupio je u Centralni ured policije u La Plati.

Motiviran policijskim poslom, proučavao je Bertionov postupak identifikacije i druge eksperimente koji su se bavili otiscima prstiju, te je intenzivno počeo istraživati i proučavati papilarne linije. Proučio je više postojećih metoda za klasifikaciju otisaka prstiju i uočio njihove brojne nedostatke, pa je uspostavio vlastiti sustav za klasifikaciju otisaka prstiju koji je nazvao ikonofalangometrija.

Godine 1891. formirao je Registar ikonofalangometrije, u kojem je pod rednim brojem jedan naveden **Julio Torres**, kojega je daktiloskopirao na tzv. fišu (karton). Time je utemeljena desetoprstna zbirka.

Primijenivši svoju metodu identifikacije u praksi riješio je prvi veći slučaj – i to **Franciske Rojas**, koja je optužila ljubavnika za ubojstvo svoje dvoje djece. Vučetić je daktiloskopirao majku i usporedio njene nesporne otiske prstiju s pronađenim spornim krvavim otiscima prstiju papilarnih linija na drvenom okviru vrata, te potvrdio da su identični.

Ivan Vučetić je objavio brojna djela vezana uz daktiloskopiju, a njegov sustav klasifikacije otisaka prstiju redom su usvojile prvo zemlje Južne Amerike, a onda i cijeli svijet. Centar za kriminalistička vještačenja u Zagrebu nosi ime Ivana Vučetića. Ivan Vučetić je osim svoga potpisa ostavljao i otisak svoga desnog kažiprsta. Umro je u Argentini 1925. godine.

Priredio: Tomislav Perušić

MODNI KUTAK

Espadrile u novom ruhu

Espadrile su nosili još stari Rimljani i Španjolci, koji se smatraju njihovim »roditeljima«. A polovicom XIX. stoljeća ovaj trend su španjolski emigranti ponijeli sa sobom kada su krenuli u Južnu Ameriku. Danas tamo imaju status nacionalne obuće.

Šezdesetih godina prošlog stoljeća prvi put na javnoj sceni su ih prošetali **Brigitte Bardot**, **Jackie Kennedy**, **Grace Kelly**, kao i poznati slikari **Picasso** i **Dali**. Espadrile su lagane, udobne i moderne; razigrane, živahne i mladenačke. Zbog toga su izbor mnogih, posebice sada, kada su prilagođene novim trendovima.

Modeli

Popularni su zatvoreni i otvoreni modeli. Modeli mame elegancijom i vrlo zanimljivim dizajnom. U modi su sve boje i svi materijali. Najpoznatiji motiv espadrila su one mornarske, plavo-bijele, ali svakako da ih sada ima u svim bojama i dezenima. Posljednjih godina su evoluirale tako da ih možemo naći od kože ili platna i mogu se kombinirati u sve modne trendove ovoga ljeta. Idealna, jeftina ljetna obuća, napravljena je od prirodnih materijala koji omogućuju da u njima provedete cijeli dan, jer su vrlo udobne i lagane, a glavni ukras im je prepoznatljivi pleteni đon.

Uklapanje s garderobom

Ova praktična obuća savršeno se uklapa sa suknjama i lepršavim haljinama, trapericama, hlačama i šortsevima. Platnene espadrile jednostavnijeg kroja možete nositi u dnevnoj varijanti, a one ukrašene štrasom i cirkonima u večernjim prilikama. Pored ravnih espadrila koje su savršene za ljetne dane, postoji model espadrila kome nijedna žena ne može odoljeti – espadrile s platformom. Bez obzira jesu li u trendu platforme ili ne, ovaj model cipela nikad ne izlazi iz mode. Dizajneri se trude svake godine predstaviti espadrile u novom ruhu. Možemo reći da one zaista izgledaju šik i elegantno.

Espadrile s platformom lijepo je nositi u kombinaciji sa ženstvenom odjećom. Kombinirajte ih s laganim haljinama i suknjama od platna i pamuka, kao i elegantnim i lepršavim ljetnim komadima.

Milijana Nimčević

SEZONA JE OTVORENA

Ljetni glazbeni festivali

Dio kulture koji je produkt prošlog stoljeća a naše stoljeće ga je svesrdno obgrlilo i dalje oblikovalo su glazbeni festivali. Kada se govori o glazbenim festivalima, prva asocijacija svakako je »Woodstock«. No ukoliko zaista proučimo povijest ovog fenomena, pronaći ćemo pionira u godini prije osnivanja famoznog »Woodstock«. U Wisconsinu, Milwaukee, 1969. prvi put se održao glazbeni festival pod nazivom »Summerfest«. Ovaj event se održava i danas, traje 11 dana i privlači do milijun zaljubljenika glazbe. Godine 1999. ušao je u »Guinessovu knjigu rekorda« kao najveći glazbeni festival na svijetu.

Povijesni »Woodstock«

No, ne smijemo zaobići »Woodstock« kao jednog od krivca širenja ideje o ovom fenomenu. Festival glazbe i umjetnosti u »Woodstocku« bio je rock festival, održan od 15. do 18. kolovoza 1969. Mjesto održavanja ovog festivala bila je farma Maxa Yasgura koja se nalazila u White Lakeu, New York. Festival je održan samo jednom, a »Rolling Stone« magazin proglasio ga je jednim od 50 momenata koji su za sva vremena promijenili rock'n'roll. Možete li zamisliti tako ogroman utjecaj nekog događaja, sklon sam to porediti s utjecajem Duchampovog pisoara u povijesti umjetnosti. Jednostavno, ima neku dublju poruku od one vidljive »na prvu loptu«.

Ovogodišnja ponuda

U trećem mileniju festivalska groznica zahvatila je i našu regiju. Novosadski »Exit« (koji se proširio i more – Sea Dance u Budvi) najbolji je primjer toga. I Hrvatska se tu pokazala uspješnom, te posljednjih godina prerasla u ozbiljnu festivalsku destinaciju, zahvaljujući opciji koja spaja glazbu i turizam. Osim glazbenog doživljaja, posjetitelji u vrijeme festivala imaju mogućnost upoznavanja drugih ljudi, kultura, krajolika...

Uz već spomenuti »Exit«, te zagrebački »Inmusic«, ni ostatak ovogodišnje ponude nije loš. Ukoliko ste ljubitelji underground elektroničke glazbe, Pula će biti idealna lokacija za vas. »Dimensions« festival održava se u tvrđavi Punta Christo. Neki od izvođača su »Massive Attack«, »Moritz Von Oswald Trio«, »FT Tony Allen and Max Loderbauer«, »Hiatus Kaiyote«, »Mood II Swing«, »Mo-

odymann«, Joe Claussell.... Tu je i »Outlook« festival koji se također odvija u najvećem istarskom gradu. Valja spomenuti i drugi »Croatia Music Adventures«, koji će biti održan 28. i 29. srpnja u Dubrovniku. Headlineri ovog festivala bit će Sigma i Clean Bandit DJ set. Iduća hit lokacija svakako je Tisno. Tamo će od 11. do 15. kolovoza biti održan »Defected Croatia«, u Garden Resortu. Ovo je novi festival koji će zanimljivim učiniti »Crookers«, DJ SPen, »Karizma« i mnogi drugi.

Prateći programi

Za sve ljubitelje psychedelic rocka, trancea, i duba »Tides of Youth« je idealan izbor, održava se od 30. lipnja do 3. srpnja u Tareju na otoku Cresu. Ovaj festival ne nudi samo glazbeno iskustvo nego i bogat filmski program i radionice koje oživljavaju stare zanate i razvijaju ekološku svijest.

Festivali u Zrću, na Pagu već godinama pariraju Ibizi. »Sonus« festival ove će godine biti održan od 21. do 25. kolovoza i ugostit će više od 60 DJ-eva iz cijelog svijeta, neka od imena su Dixon, Ricardo Villalobos, Loco Dice.

Ljetovanje u sklopu glazbenog festivala nudi zaista drugačije iskustvo, nešto što spaja tradicionalno i moderno, artističko i zabavno. Iskoristite to!

Ivana Rudić

FESTIVALI U VOJVODINI

Što se tiče vojvođanske ponude, treba spomeniti i »Regeneraciju Dunava« u Monoštoru, Etnofest i »Summer3p« na Paliću, »Dombos fest« u Malom Idošu, »Ambush« u Subotici...

JEDNO PROMIŠLJANJE O STARENJU

Stanite dani, stanite noći, stanite godine

»I jednog dana sam se probudio kao star čovjek.«

Znam da sam ovu rečenicu čuo u najmanje dva filma, a vjerojatno ste i vi, pa sam ovih dana malo razmišljao o njoj. Sama rečenica me je pogodila isto koliko i one koji su istu izgovorili. Ja sam sada student. Student. Točno se mogu prisjetiti dana kad smo se kao mala djeca susretali sa studentima, uvijek su bili u brigama oko ispita, eventualno izlazaka. No, bez okolišanja, koliko sam znao da se i meni to jednog dana sprema, toliko se to činilo i suviše daleko za razmišljanje.

Error 404: Reinkarnacija nije pronađena!

Dozvolite mi da citiram Wikipediju: »Biolško starenje je sveprisutni i nezaobilazni proces u živom svijetu, prirodno-spontano

progresivno mijenjanje u životnom ciklusu svake jedinice, koje se završava smrću.«

Ako je dalje vjerovati Wikipediji, postoje preko 300 teorija koje objašnjavaju starenje. Isto tako nam je poznato da ljudi taj sveprisutni i nezaobilazni proces pokušavaju zaobići. Pa, ili bolje reći fantaziraju o tome. U stripovima postoje junaci koji su u mogućnosti živjeti beskonačno dugo, poput Deadpoola, ili Dr. Strangea, koji su zbog raznih razloga izbjegli neki završetak. No, ipak, nije ni naš svijet za baciti kad je pitanje beskonačno dug život. Osim vampira (šala), stvarno postoje neke životinje koje su besmrtni: recimo meduze, točnije vrsta »Turritopsis dohrnii« koja je našla način da prevari smrt tako što obrne proces starenja. Nešto tipa »Čudni slučaj Benjamina Buttona«, priča **F. Scott Fitzgeralda** po kojoj je i snimljen film. Također, kada smo kod vraćanja godina, tu je i ideja

o reinkarnaciji, ili karmi: vraćanja duše u tijelo nakon smrti. Sve mi je to malo labavo, no navodno, postoje slučajevi u kojima su ljudi tvrdili da su reinkarnacija drugih osoba i opisali čitav prošli život u detaljima (koji su slučajem i bili točni).

Vječno mlad

»Forever Young« pjesma **Boba Dylana** nas dalje vodi kroz temu. Živjeti zauvijek i ostati zauvijek mlad su mi, izgleda, dva različita pojma. Bi li volio zauvijek ostati mlad? Ne bi bilo na odmet. Ili možda samo do kraja ostati mlad, to je sad već puno filozofije. S druge strane, stari ljudi su se, posebno ranije, smatrali mudracima; u Sparti je zakonodavno tijelo bilo Geruzija ili »Vijeće staraca«. Njih uvijek poistovjećujemo s mudrošću zahvaljujući njihovim proživljenim iskustvima. U filmovima skoro nikad nećete naći neke velike, a mlade učitelje. Uvijek su to stari i sijedi tipovi (po mogućnosti da liče na **Einsteina** ili nekog kineskog mudraca). Po istom principu nas naši roditelji odgajaju: iskustvo koje su stekli, prenijeti nama kao smjernice. Koliko mi to pratimo, to je već druga priča.

Pesimizam vs. optimizam

Ostavljajući maštu sa strane, i prihvaćajući taj nezaobilazni proces za ljude, ono što bi također trebali ostaviti sa strane jeste pesimizam. Kako je **George R. R. Martin** napisao u jednoj od knjiga: »Svi ljudi moraju umrijeti – ali prvo živimo!« I ta jedna rečenica sumira našu temu.

Živimo iz dana u dan, uživajući u životu, prelazeći svakodnevne prepreke, ponekad putujemo, idemo na koncerte, imamo omiljenu slastičarnu u koju idemo. S druge strane, pogađaju nas i loše stvari vjerojatno isto koliko i one dobre, da bi postojala ravnoteža, dabome. Uživljanje u životu... lako je kad je sve super, ne? Ili da bolje preformuliramo, lako je kad znaš da će sve završiti dobro, ne?

Ako je neki zaključak za izvući iz ovog teksta, bilo bi mi drago ako izvučete onaj do kojeg sam ja došao: postoji razlog zašto ne razmišljamo o tome kako starimo – jer smo preokupljeni življenjem. I to je sasvim ok!

Ivan Čavrgov

FOTO: www.snapfon.com

FERIJE U PRIRODI

KAMPIRANJE

KAO OPCIJA

Bliži se ljeto i sezona godišnjih odmora. Mnogi od vas su sigurno već do detalja isplanirali kako će provesti naredne mjesec. Srednjoškolcima je kraj školske godine, a i studenti će uskoro moći malo predahnuti od obveza. Sljedeći ispitni rok je odmah iza ugla, mjesec ili dva udaljen, ali mora se odmoriti i od učenja i od stresa.

Možda nekolicina već odbrojava dane do polaska na more s ekipom, svi se rađuju što će konačno moći provesti više vremena s prijateljima i obitelji, a ljeto je idealna prilika za otkrivanje novih interesiranja i rekreiranje u prirodi.

Što i kako?

Jedan od dobrih načina za provođenje vremena vani i u izravnom doticaju s prirodom svakako je i kampiranje. Što je kampiranje, u stvari? Netko bi rekao da je to način života, ali to se odnosi na one koji imaju kamp-prikolice i redovni su posjetitelji kampova. Za ostale važi pravilo »snađi se«.

Provesti vrijeme u prirodi, podalje od naseља donosi niz pitanja za početnike. Kako se opremiti? Što je važno pri izboru mjesta?

Najvažnije je izabrati dobro društvo i tada će sve biti lakše. Ukoliko ne govorimo o uređenim kampovima koji su opremljeni svim potrebnim za boravak u prirodi, a to je već boravak među mnogo drugih ljudi, tada se može izabrati i neko od odredišta u blizini. Šator je prvo što nam pada na pamet kada pomislimo na kampiranje, ali netko bi želio spavati pod zvijezdama, izlažući se i riziku od kiše. Kampiranje sa sobom nosi i moguće neugodnosti, poput lošijih vremenskih uvjeta, sitnih i krupnijih nezvanih gostiju, umivanje i pranje ruku iz plastične boce ili iz bureta, ali sve to nije strašno i dio je avanture. Kampiranje niti ne treba izgledati kao boravak u hotelu, jer tada gubi svoju osnovnu ideju boravka u prirodi. Pri izboru mjesta važno je voditi računa da je kampiranje dozvoljeno, izabrati mjesto za šator na blagom uzvišenju ili s nagibom tla, kako se ne biste probudili u vodi.

Odabir destinacije

Osim poznatih kampova u bližoj i daljnjoj okolini i onih na planinama i moru, uvijek se može izabrati mjesto kraj nekog lokalnog kanala, jezera, u šumi; mjesto gdje ljudi ne borave često.

Jedno od mjesta u blizini Subotice je i jezero Tresetište, koje se nalazi uz granicu s Mađarskom, sjeverno od Palića. Jezero je nastalo 60-ih godina na lokaciji gdje je ustanovljeno da ispod močvarnog i travnatog sloja leže slojevi treseta. Višegodišnjom eksploatacijom nastaje jezero. Na jezeru najčešće borave ribolovci, zbog šaranskog ribolova. Ovo svakako vrijedi posjetiti, kao kamper ili u tihom obilasku prekrasnog okoliša kako ne biste ometali ribolov.

Gdje god kampirali, najvažnije je imati dobro društvo i voditi računa da ne ostavljate za sobom smeće. Poseban oprez poudrazumijeva se i s paljenjem vatre.

Dragi budući šetači, kamperi, avanturisti, spakirajte se i pođite u avanturu!

Klara Dulić

FROM ANOTHER MOTHER, POBJEDNICI SUBOTIČKE »OMLADINE«

U iščekivanju prvog albuma

Zagrebački bend »From Another Mother« pobjednik je ovogodišnjeg festivala »Omladina« u Subotici. Skupina je formirana 2013. godine i svira u originalnoj postavi. O nastanku benda, nastupima i dojmovima s festivala popričala sam s članom ovog energičnog trojca **Vladom Remešom**.

KUŽIŠ?!: Kako bi opisao žanr koji karakterizira vaš bend? Kako vas publika prihvata?

Uf... Pa rekli bismo da je to, najšire rečeno, neki rock. Ako krenemo u detalje, ima puno melodija, neparnih ritmova, izmjene tempa, psihodelije... Također ima i elementa punka, distorzije nekad vrište k'o da je metal, gruv gruva k'o da je neki rep ili funk... Ma joj, tko to zna! Atmosfera na nastupima je uglavnom jako »friendly«, većini se sviđa kako to zvuči i izgleda. Naravno, uvijek ima i onih stručnih procjenjivača kvalitete svega, koji moraju stati u posljednje redove i skrštenih ruku obavljati svoje procjenjivačke dužnosti, ali i ta ekipa nam je draga.

KUŽIŠ?!: Koliko često imate nastupe i gdje najčešće?

Nastupe imamo onoliko često koliko uspijemo namoliti klubove, booking ljude i slično. Nekad 5 puta u mjesec dana, nekad nas nema nikako, ali je uglavnom sve po našim planovima. Da je lako- nije. Naravno, kad se hoće, sve se može, a mi volje za ovo imamo maksimalno! Statistika kaže da smo do sada najčešće nastupali u Zagrebu, klasični set klubovima po kojima se vrte live demo bendovi.

KUŽIŠ?!: Koje su najveće prepreke na koje nailazite u probou na sceni?

Koliko je taj put trnovit ne bismo ti znali reći, jer smatramo da se nismo afrimirali. Valjda klasični problemi poput ignorantnosti ekipe, generalne nezainteresiranosti populacije za nešto novo ili drugačije, loša posjećenost klubova, enormna medijska nepopraćenost. Ali, nije da nas to previše brine. Nije nam cilj probiti se na tu neku scenu, već uživati sve vrijeme u onome čime se bavimo.

KUŽIŠ?!: Pobjedili ste na ovogodišnjoj subotičkoj »Omladini«. Kakva su vam iskustva s drugim festivalima?

E, jesmo! Proglašiš nas! Nije nam prvi festival, ali je sigurno jedan od zanimljivijih. A za druge festivale bismo rekli da ih ima masu. Mi samo preziremo one kojima je cilj prošenje i preklinjanje ekipe da glasuju za nas, klikću nam lajkove i preglede na youtubeu kako bi preko naših leđa sponzori dobili reklame. Jerbo to smatramo bolešću XXI. stoljeća i to nikako ne pomaže razvijanju te neke alternativne scene. Dok s druge strane, jedan »Čuješ festival« u Zagrebu zasnovan na volontiranju i dobroj volji šačice mladih entuzijasta ostane nezapažen. Prođe k'o da se ništa nije desilo, a dočekaju te k'o careve, skuhamo ili naručimo hranu, srede smještaj i još ti plate da sviraš.

KUŽIŠ?!: Planovi benda za budućnost?

Planova ima koliko hoćeš! Trenutno snimamo naš prvi albumčić. Pjesme koje smo odsvirali milijun puta, ali, eto, sad će i na traku pa van u javnost. Iskristit ćemo snimanje spota koje smo osvojili i možda neki singl izbacimo. U principu nam najviše znače budućni nastupi koje smo osvojili na tim festivalima, pa eto... Uskoro se opet gledamo uživo u Subotici!

Nevena Balažević

GLAZBENI INTERVJU: SEVDAHBABY

Elektro pop za svaki podijum

»SevdahBABY« je elektro-pop bend koji nam dolazi iz Beograda. Bend koji stvara posebnu energiju na svojim nastupima kroz spoj plesnim ritmova i zaraznih melodija frontmena **Milana Stankovića** (a.k.a. »SevdahBABY«), te senzualnosti i zavodljivosti koju ima pjevačica **Đurđina Radić –Djixx**. Sv to prati produkcija koja je, slobodno možemo reći, svjetskog kalibra kada je u pitanju plesna glazba. Slavu su im donijeli hitovi kao što su »Ti mi se tako sviđaš – Spiritus«, »Beton Lady«, »Pređimo na stvar« i »Uvek mogu bolje«, a novim singlom »Zaboravi sve« ponovno su skrenuli pažnju na sebe. Za KUŽIŠ?! na naša pitanja odgovarao je »SevdahBABY« osobno, ili Milan Stanković.

KUŽIŠ!?: **Tko su zapravo »SevdahBABY«?**

SevdahBABY sam inicijalno ja, Milan Stanković, pa je zato uvijek ime pjevača ili pjevačice dodano uz »SevdahBABY« ime. »SevdahBABY Live« je live bend s kojim nastupam već više od šest godina, a čine ga: **Djixx, Andreja i Zmo**.

KUŽIŠ!?: **Kako nastaju Vaše pjesme?**

Ja sam glavna pokretačka snaga projek-

ta, gdje se na kraju priključuju vokali, to je dio produkcije gdje mi je potrebna pomoć suradnika. Sve ostale instrumente, ili sviram, ili programiram. Činjenica je da najviše volim raditi sam (smijeh).

KUŽIŠ!?: **Izdali ste nedavno novi singl »Zaboravi sve« kojega je pratio i video spot. Najavljujete li ovime novi album?**

Mislim da je forma albuma previše spora za današnje vrijeme, pa smo se odlučili da objavljujemo singlove, po mogućstvu u pratnji videa. Spremamo sljedeći singl koji bi se trebao pojaviti ovih dana.

KUŽIŠ!?: **Imate vrlo uspješne obrade (remikse) pjesama koje su bile popularne na ovim prostorima poput »Ti mi se tako sviđaš«, »Tri poljupca hoću ja«, »Izvini, dušo, izvini«. Kako ste došli na tu ideju?**

Htio sam na što brži način publici predstaviti svoju produkciju, pa je remiksovane starih, dobrih SFRJ pjesama bilo najbolje rješenje.

KUŽIŠ!?: **Gdje biste sebe svrstali, tj. koja vrsta glazbe bi najbolje opisala ono što radite?**

Elektro-pop. Mogli bismo tu dodati mnogo nekih podžanrova, ali bazično je to: elektro-pop.

KUŽIŠ!?: **Nastupali ste na raznim festivali poput »Exita«, »Beovizija«, »Trenchtowna«... Gdje niste svirali, a imate želju?**

Radim na još jednom projektu nevezanom za »SevdahBABY«, koji je namijenjen globalnoj svjetskoj publici, pa mi je velika želja taj zvuk donijeti na festivale poput Coachella, Lollapalooza, Ultra, itd.

KUŽIŠ!?: **Imate odlične video spotove. Koliko je taj dio prezentacije pjesama važan u današnjoj, prilično vizualnoj eri?**

Vremenom sam prihvatio značaj vizualnog identiteta, pa sam danas aktivno uključen u izradu »SevdahBABY« muzičkih spotova i drugih vizuala. To je u današnje vrijeme možda i bitnije od same muzike. Ne mislim da je to loša stvar, jednostavno je tako.

KUŽIŠ!?: **Osim na projektu »SevdahBABY«, jeste li još negdje angažirani?**

Posljednjih godinu i pol dana sam angažiran na svom solo projektu »Bom Ziggy«. U pitanju je također elektronska plesna glazba, ali mnogo sirovija i energičnija od »SevdahBABY«, bliža afro, world i dancehall glazbi.

Anita Klinac

NAJAVA

»Regeneracija Dunava« u Monoštoru

Ovogodišnji, ekološko-glazbeni festival »Regeneracija Dunava« bit će održan danas i sutra – 17. i 18. lipnja u Monoštoru. Kao i prethodnih godina, festival se

održava u Eko-centru, sa mnogo prostora za kampiranje i druženje na otvorenom. Dnevni program uključuje ekološke radionice, umjetničke radionice izrade skulptura od slame, promociju knjige »Bantustan«, izložbu fotografija mladog autora **Marka Nađa**, izložbu slika **Momira Bulovića**, prezentacije partnerskih udruga, kao i nezaobilazni glazbeni program.

Među imenima muzičara izdvajaju se: Hornsman Coyote (BG), Fat Kali Dub (SLO/SRB), JahMessenJah (GM), Banat Hard Core (ZR), Shubba Ranks (NS), Natty Riddim (SM), Unity Sound (SU), Lewangz (BM), a tu su još i brojni izvođači iz Novog Sada, Beograda, Sombora, Monoštora...

Specijalni partneri ove Regeneracije su i najnoviji monoštorski susedi – predstavnici samoproglašene novoosnovane države Liberland. Ulaz na festival je besplatan. Više informacija na facebook profilu Festivala.

Frogville Fest u Žablju

Frogville Fest pod sloganom »Epicentar ljubavi i sveopće pozitivne energije!« bit će održan sutra 18. lipnja u Žablju, mjestu u blizini Novog Sada.

Za svoju petogodišnjicu prave veliku žurku na malom stadionu u samom centru Žablja, slaveći dolazak ljeta. Nastupaju: Muzika Poludelih, Vizelj, BDFuse, Stereo Banana, Orthodox Celts i Irie Fm. Pridružite nam se, provod je zagarantovan, a za više informacija posjetite našu Facebook stranicu, poručuju organizatori. Početak je u 19 sati.

Jinx otvara Cinema City

Međunarodni filmski festival Cinema City, deveti po redu, bit će održan od 25. lipnja do 2. srpnja u Limanskom parku i Kineskoj četvrti u Novom Sadu. Programski koncept festivala baziran je na promociji prvih i drugih filmskih ostvarenja i mladih filmskih talenata iz zemlje, regiona i sveta, kao i na glazbenom programu koji će nam predstaviti neke od najznačajnijih zvijezda regije. Jedna od njih su i zagrebački sastav Jinx koji će otvoriti ovogodišnji Cinema City.

Selekcija Nacionalna klasa predstaviti će novi val srpske kinematografije, Fresh Danube Films, prve i druge arthouse filmove dunavskog regiona, Up to 10,000 Bucks i ove godine biće sinonim za najbolje niskobudžetne filmove iz celog sveta, 360 stepeni donijet će panoramski prikaz debitantskih festivalskih hitova,

dok će Planet Rock program predstaviti dokumentarna ostvarenja o poznatim glazbenicima. Više informacija na www.cinemacity.org.

Festival »Exit« 2016.

Ovogodišnji festival »Exit« bit će održan od 7. do 10. srpnja na petrovaradinskoj tvrđavi, a zatim »Exit avantura« putuje na Jadransko more radi trećeg »Sea Dance« festivala od 14. do 16. srpnja. Nastupaju: The Prodigy, Ellie Goulding, Wiz Khalifa, The Vaccines, Bastille, Dimitri Vegas & Like Mike, Stormzy, Lost Frequencies, Solomun, Robin Schulz, Nicky Romero, Ms. Dynamite, Zomboy, Wilkinson, Mind Against, Disciples, Cock Sparrer,

Anti-Flag, Dub Pistols, Kensington, At the Gates, Borghesia, Feder, Sam Feldt, DJ Hype, Andy C, Modestep, Ivy Lab, Sub Zero, Hernan Cattaneo b2b Henry Saiz, James Zabiela, Tommy Four Seven, Antigone, Francois X i Shlomo.

Više informacija može se pronaći na www.exitfest.org.

preporuka

GLAZBA: »This Is What The Truth Feels Like«

»This Is What The Truth Feels Like« treći je solo album američke pjevačice **Gwen Stefani** i njezin prvi solo album u proteklih deset godina. Tematički govoreći, album predstavlja priču o raskidu prateći burnu rastavu i pronalaženju nove ljubavi. Imajući u vidu karakter albuma, lako je pretpostaviti kako je ovo njezin najiskreniji i najotvoreniji album do sada, iako sama ističe kako je ovaj album ispunjen srećom mnogo više nego prošla dva.

Prisutnost dobrog raspoloženja i energije se ne može zanemariti čak ni pored pjesama koje se dotiču tema poput izdaje, preijvare ili razočaranja – takve numere obilježava sarkazam, blagi crni humor, a najviše od svega osjećaj da je sve to ostavljeno daleko u prošlosti.

Izdvajamo: »Make Me Like You«, »Truth«, »Used To Love You« i »Red Flag«.

I. Kovač

FILM: Majstori iluzije 2

Film redatelja **Jona M. Chua** iz 2013. »Majstori iluzije« (»Now you see me«) ove je godine dobio svoj nastavak. Budući da me prvi dio nije oborio s nogu, vijest o nastavku primila sam s određenom zadržkom. Ono što, svakako, predstavlja veliki plus drugog (kao i prvog) dijela jest glumačka postava koju čine: **Mark Ruffalo**, **Woody Harrleson**, **Jesse Eisenber**, **Dave Franco**, **Michael Caine** i **Morgan Freeman**. Njima se u nastavku pridružuju **Daniel Radcliffe**, **Lizzy Caplan** i **Jay Chou**.

Godinu dana nakon maestralne iluzionističke pljačke, majstori iluzije imena Četiri jahača, pred sobom imaju novi zadatak. Plan im je razotkriti neetičku praksu tehnološkog magnata koji ih je primorao na pljačku. Za razliku od prvog dijela, nastavak je puno dinamičniji i mogao bi se okarakterizirati kao akcijski s elementima trileru u tragovima. Glumačka postava, sada već uhodana, nije iznevjerila svojom izvedbom.

N. Balažević

KNJIŽA: Gospodin Foe

»Gospodin Foe« je peti roman **Johna Maxwella (J. M.) Coetzee**a, dobitnika Nobelove nagrade za književnost i dvije Bukerove nagrade. Roman preispituje mit o Robinsonu, a glavna junakinja je brodolomnica Suzan koja svoju priču prenosi piscu Foeu. Brodolomnica isplivava na pusti otok i tamo upoznaje Robinsona i njegovog nijemog slugu Petka. Opis njihovog života na otoku na osobit način parodira roman **Daniela Defoea** »Robinson Crusoe«. Ovaj iznimno zanimljiv i slojevit roman, iako nevelik brojem stranica, otvara mnoštvo tema kojima se suvremena književnost bavi – odnos prema pisanju, fikciji, ulogu jezika u društvu...

»Gospodin Foe« je remek-djelo i prava poslastica za čitatelja željnog inteligentnog i rafiniranog vrhunskog humora.

K. Dulić

